

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Baba-mama kutatás

Gyermekeknevelés és munka

2019. február

www.koppmariaintezet.hu

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Tartalom

Bevezető.....	3
Gyermekneveléshez kapott társas támogatás	4
Férfi-női szerepek és munkavállalás.....	5
Munkavállalás gyermek születése után.....	28
Családbarátság	31

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Bevezető

A felmérés a 2018 novemberében megrendezett Baba-mama expóhoz kapcsolódóan lett meghirdetve, 2402 személy töltötte ki az online kérdőívet, ez kiegészült 431 papír alapú kitöltővel, így összesen **2833 érvényes kitöltő** volt. A felmérés részletes, háttértenyezőket is figyelembe vevő feldolgozása folyamatban van, jelenlegi, egyes részleteket kiemelő rövid kimutatás a már kész adatbázis alapján készült.

Mostani elemzésünkben **a gyermeknevelés és az ezzel járó vagy a munkaerőpiaci munka összefüggéseikhez kapcsolódó válaszok értékelésére** kerül sor.

A válaszadók többsége 26-40 év közötti (81,1%), felsőfokú végzettséggel rendelkező (58,7%) nő (82,7%). A férfiak (17,3%) valamivel idősebbek (31-50 év), és szintén felsőfokú végzettségűek. Többségük Budapesten (48,3%) és Pest megyében (25,3%) lakik. Közel kétharmaduk (64,5%) házasságban, 28,5%-uk élettársi kapcsolatban él. A férfiak közül valamivel többen jelölték meg a házasságot, mint az élettársi kapcsolatot, a nőknél ez az arány fordított.

A válaszadók 28,5%-a volt kismama. A kismamák inkább érezték magukat nagyon boldognak, mint „csak” boldognak. Ugyanakkor a válaszadó férfiak között valamivel többen jelölték meg a ’nagyon boldog vagyok’ választ, mint a nők.

A válaszadók felének 1 gyermeke (49,6%) volt (beleértve a magzatot is), közel harmadának 2 gyermeke (28%). Nagycsaládos volt 12,5 %-uk és gyermektelen 9,9%-uk.

Kétharmaduk saját tulajdonú ingatlanban él, ugyanakkor bérelt vagy más rokon tulajdonában álló ingatlanban közel ugyanannyian (15-15%) laknak.

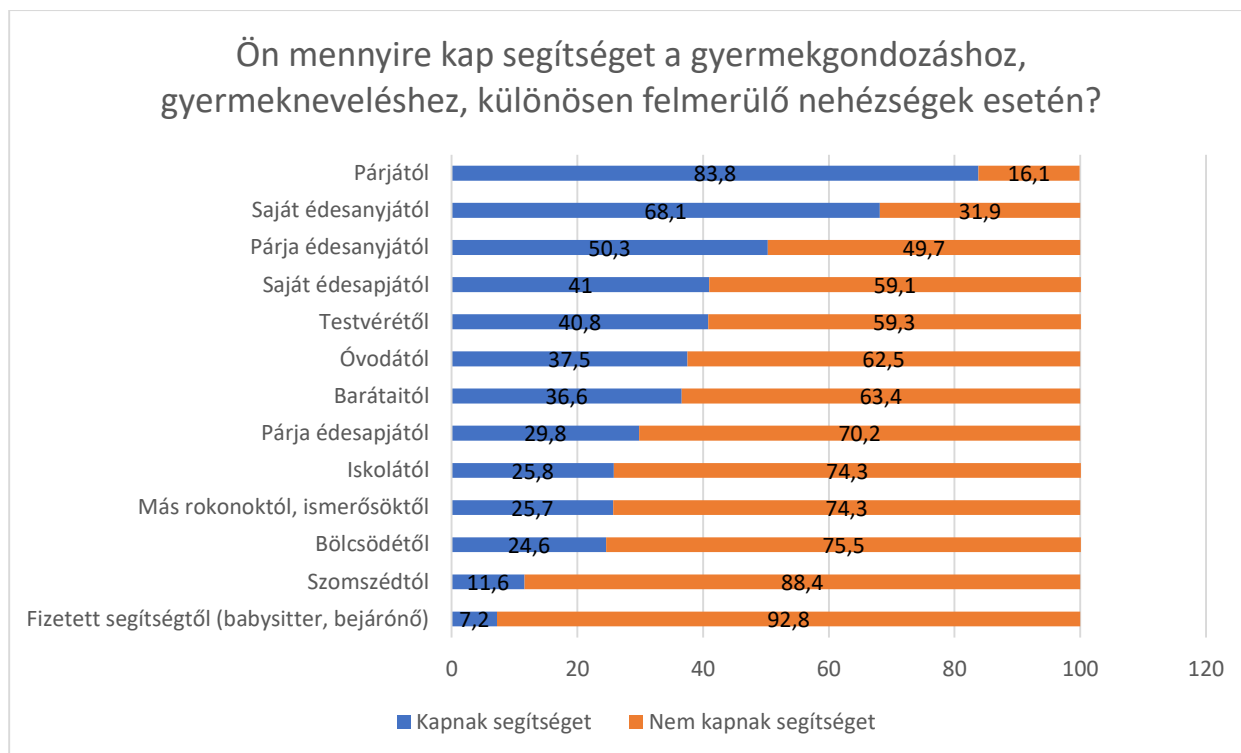
A válaszadók között 120 párt sikerült azonosítani, az ő összehasonlító elemzésükre külön is sor kerül.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Gyermekneveléshez kapott társas támogatás

A válaszadók leginkább párjuktól és a nagymamáktól kapnak segítséget a gyermekneveléshez. Az óvodától inkább kapnak, de a bölcsődétől és az iskolától lényegesen kevesebbet. Legkevésbé a fizetett segítséget veszik igénybe.

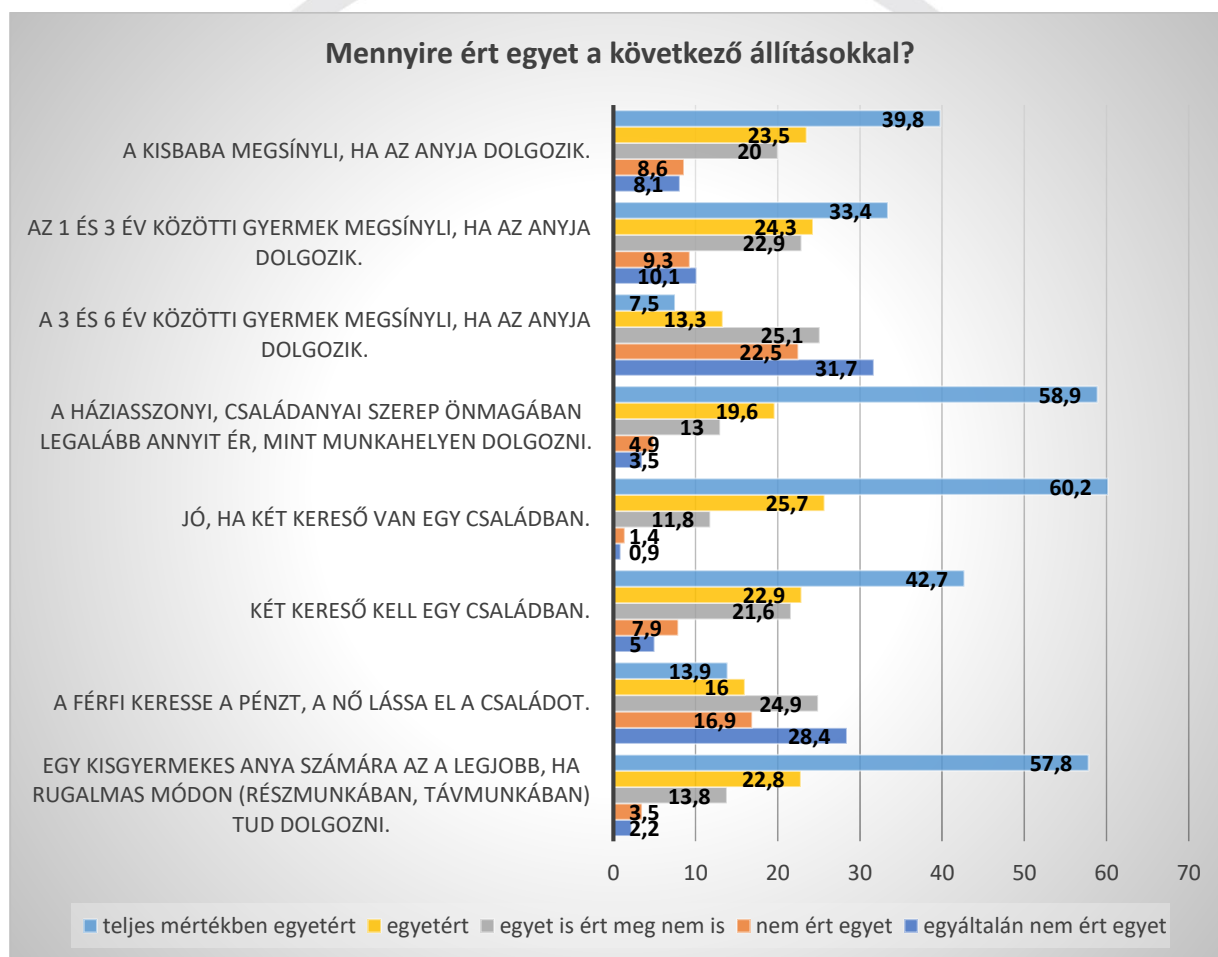

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Férfi-női szerepek és munkavállalás

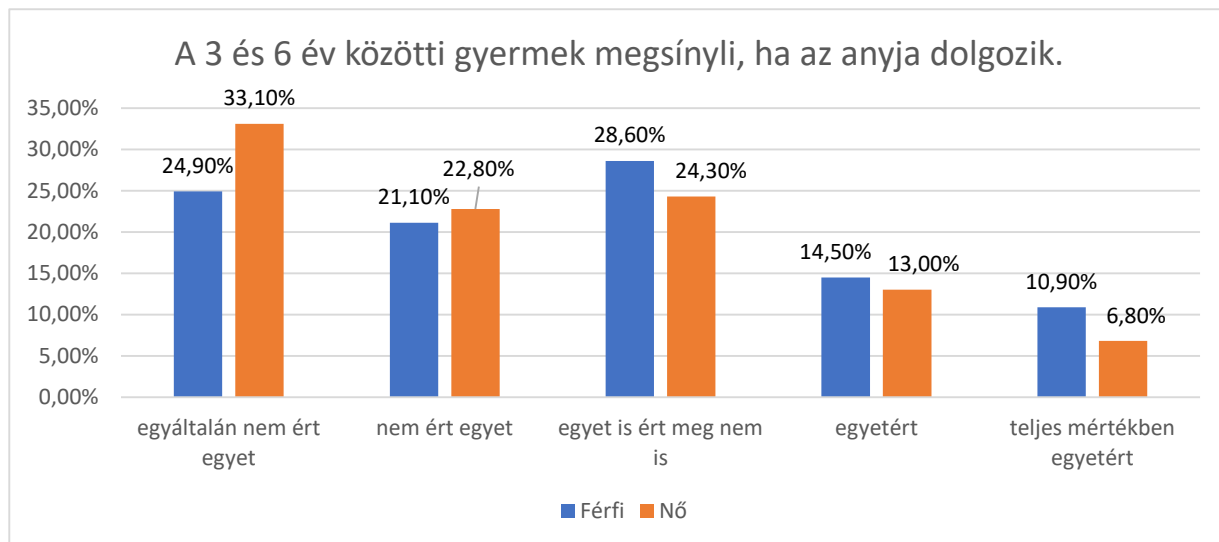
A megkérdezettek többsége szerint **jó, ha van két kereső a családban**, ugyanakkor a **családanya szerep is legalább annyit ér, mint dolgozni**, valamint a **legmegfelelőbb egy kisgyermekes anyának a rugalmas foglalkoztatás lenne**. A válaszok alapján még megállapítható, hogy a **gyermek 3 éves kora után az anya munkavállalását ellenzők tábora jelentősen csökken**.

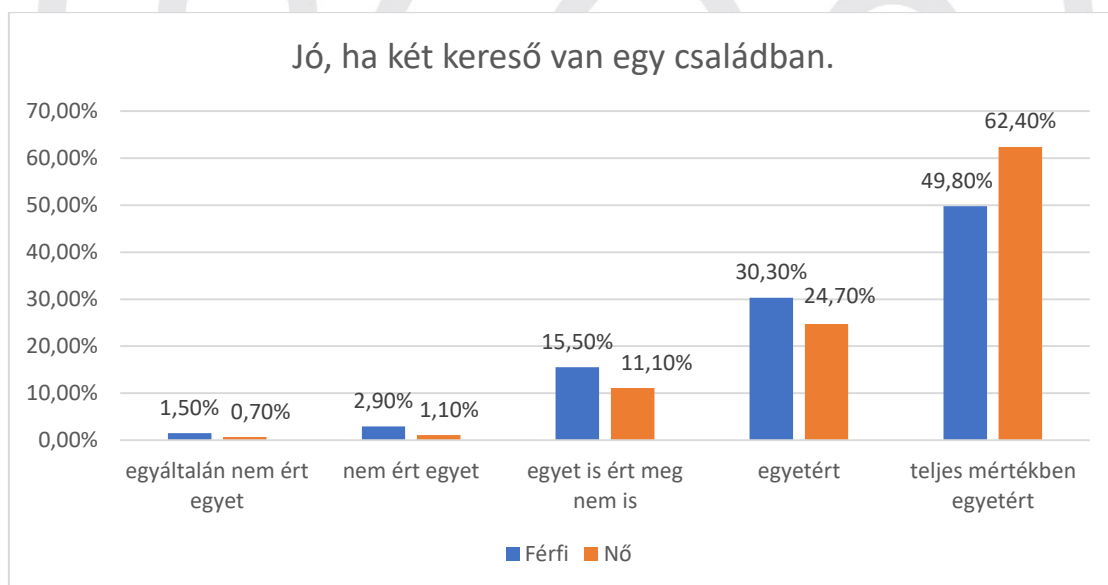

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

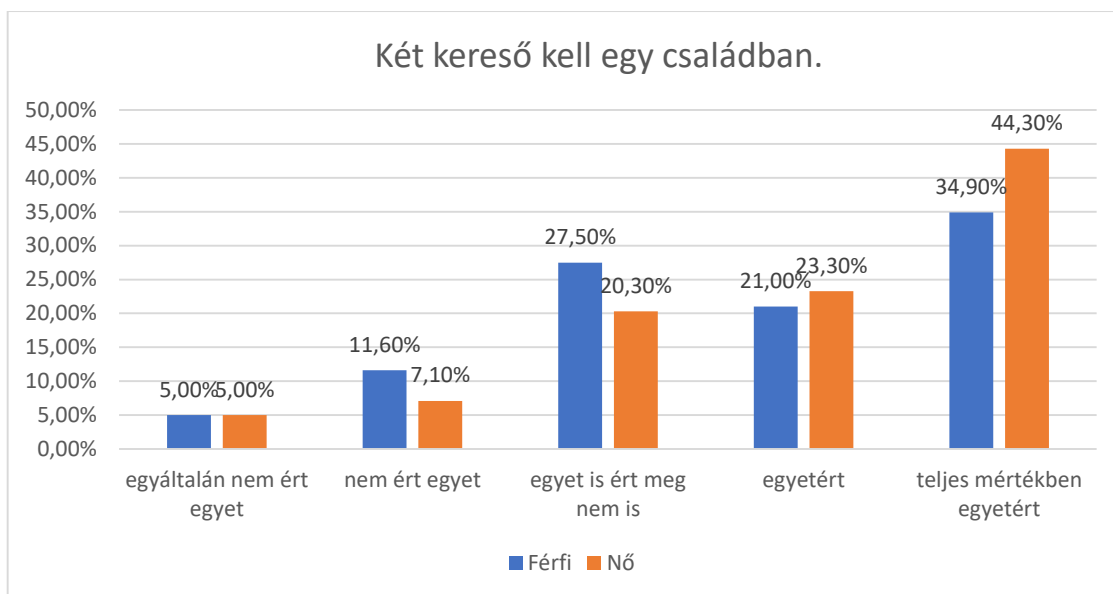
A fenti állítások esetén a válaszok közt szignifikáns a különbség, a **nők kevésbé értenek egyet azzal az állítással, hogy a 3-6 éves gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.**

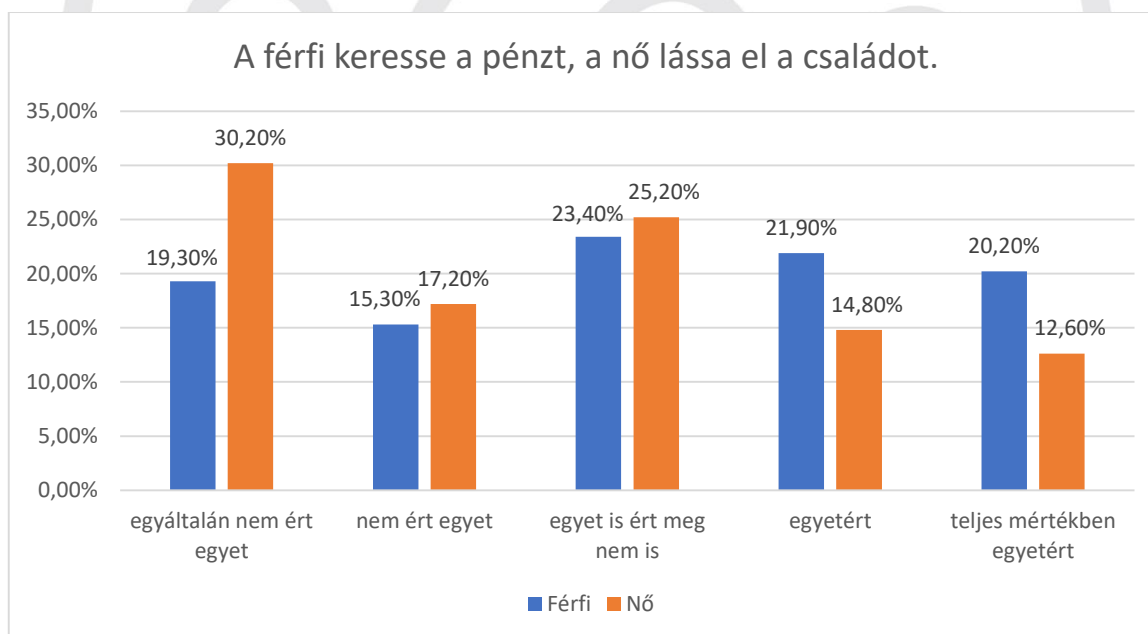

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A nők valamivel nagyobb arányban támogatják, hogy legyen két kereső a családban, a „két kereső kell” kérdés esetén azonban több a bizonytalan mindkét nemnél.

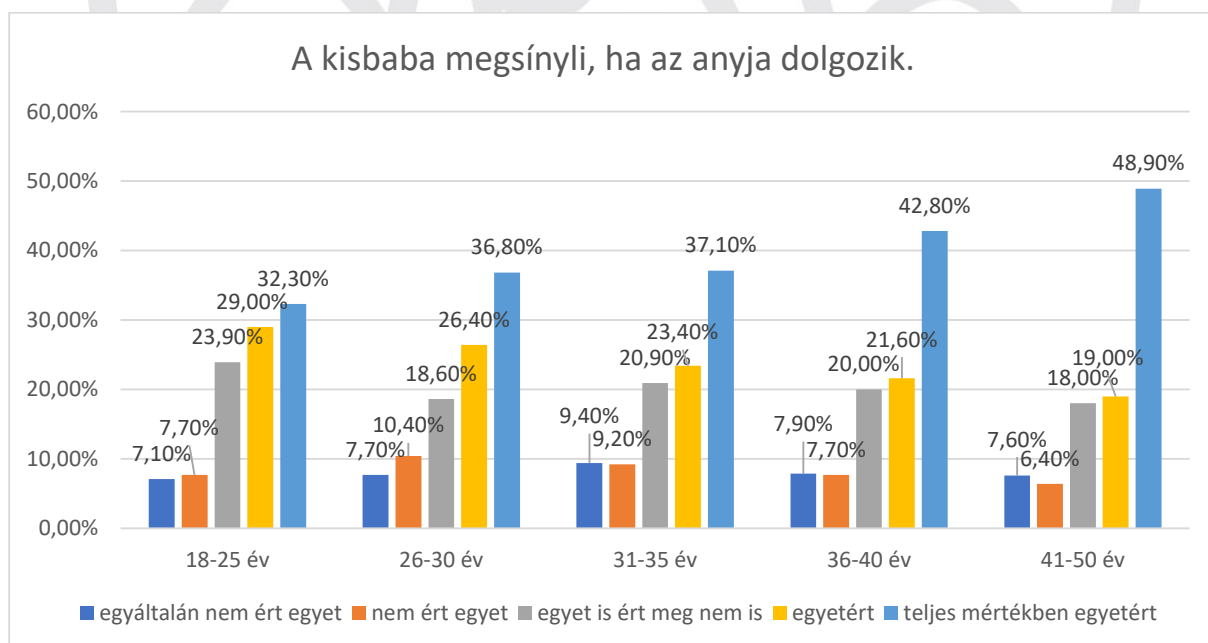
Az előző válaszokkal összhangban a férfiak inkább úgy gondolják, hogy az ő dolguk a pénzkereset, míg a nők feladata a család ellátása. Mindemellett nem elhanyagolható a nők 27%-a véleménye, akik ezzel az állítással alapvetően egyetértenek.

Életkor szerint is megnéztük a különbségeket. Ebben az esetben figyelembe kell venni az egyes korcsoportok arányát az adatbázisban, mivel a súlyozás még életkor szerint nem történt meg. A mintavétel sajátosságai miatt így a 18-50 év közötti korcsoportok eredményeit érdemes figyelembe venni, a magasabb korcsoportok értékei legfeljebb alapot jelenthetnek más, kiterjedtebb vizsgálatokhoz.

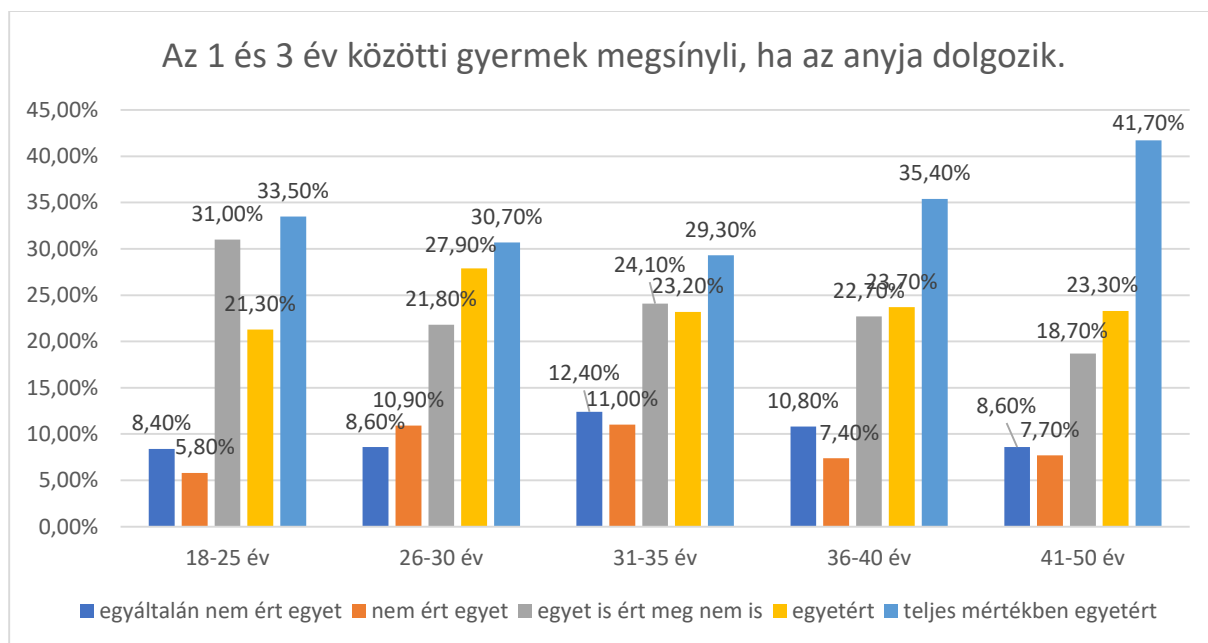
Korcsoportok 7 kategóriában			
Korcsoportok		db	%
	18-25 év	160	5,6
	26-30 év	724	25,6
	31-35 év	853	30,1
	36-40 év	664	23,4
	41-50 év	340	12
	51-60 év	57	2
	61 év fölött	33	1,2
	Nincs adat	2	0,1
Összesen		2833	100

Életkor szerint szignifikáns a különbség az alábbi állítások esetén:

Az ábrán látszik, hogy **minél idősebbek a válaszadók, annál inkább egyetértenek azzal, hogy a kisbaba megsínyli, ha az anya dolgozik.** A fiatalabbak véleménye inkább megoszlik ebben a kérdésben, de az egyértelműen elutasítók aránya köztük is alacsony.

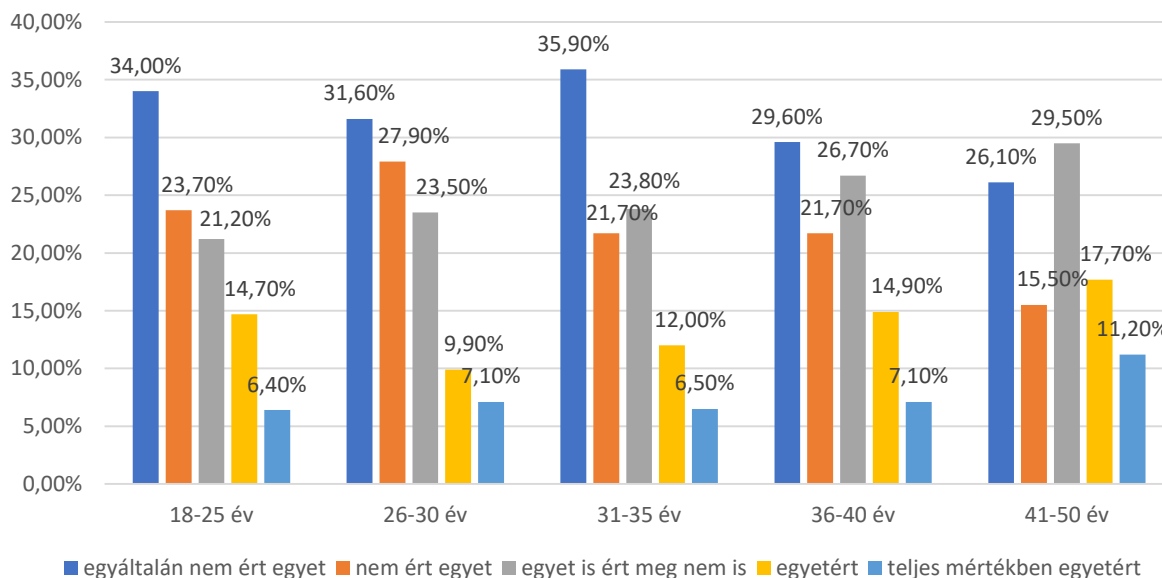
A 25 év alattiak kevésbé, az idősebbek azonban nagy többséggel inkább egyetértenek az állítással, szintén alacsony elutasítási aránnyal.

KINCS

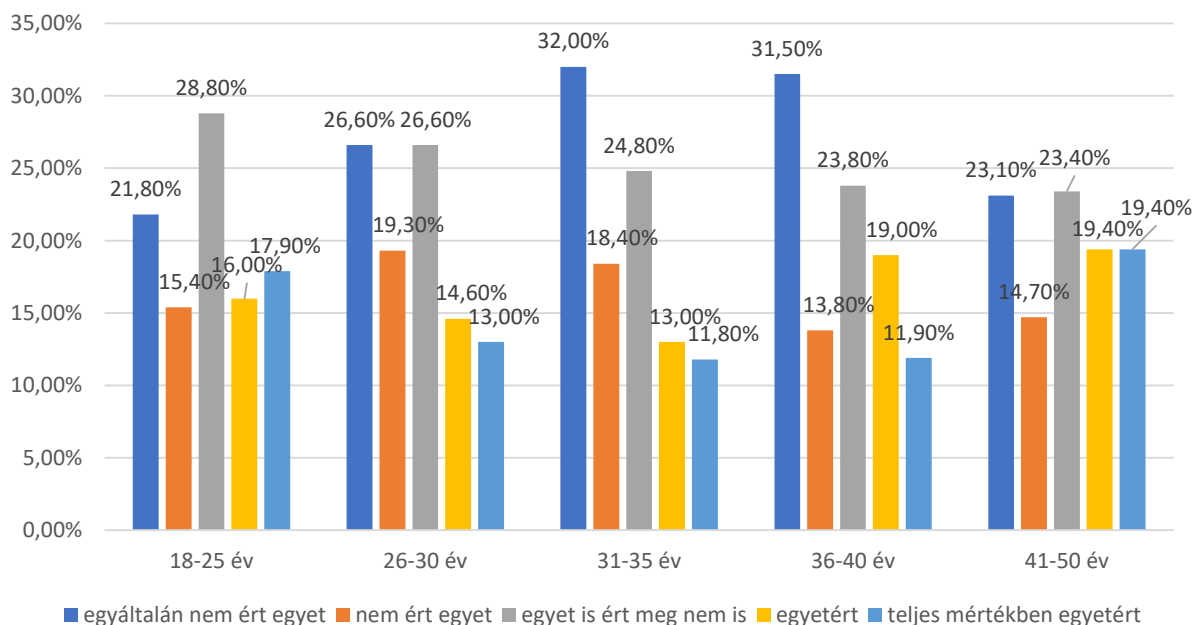
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A 3 és 6 év közötti gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.

A 3 év feletti gyermekek esetén megfordul az emberek véleménye, és a 35 év alattiak jelentős többsége gondolja azt, hogy nem ártana a gyermeknek az anyja munkavállalása, ebben az esetben a határozottan ellenkező állást foglalók aránya alacsony.

A férfi keresse a pénzt, a nő lássa el a családot.

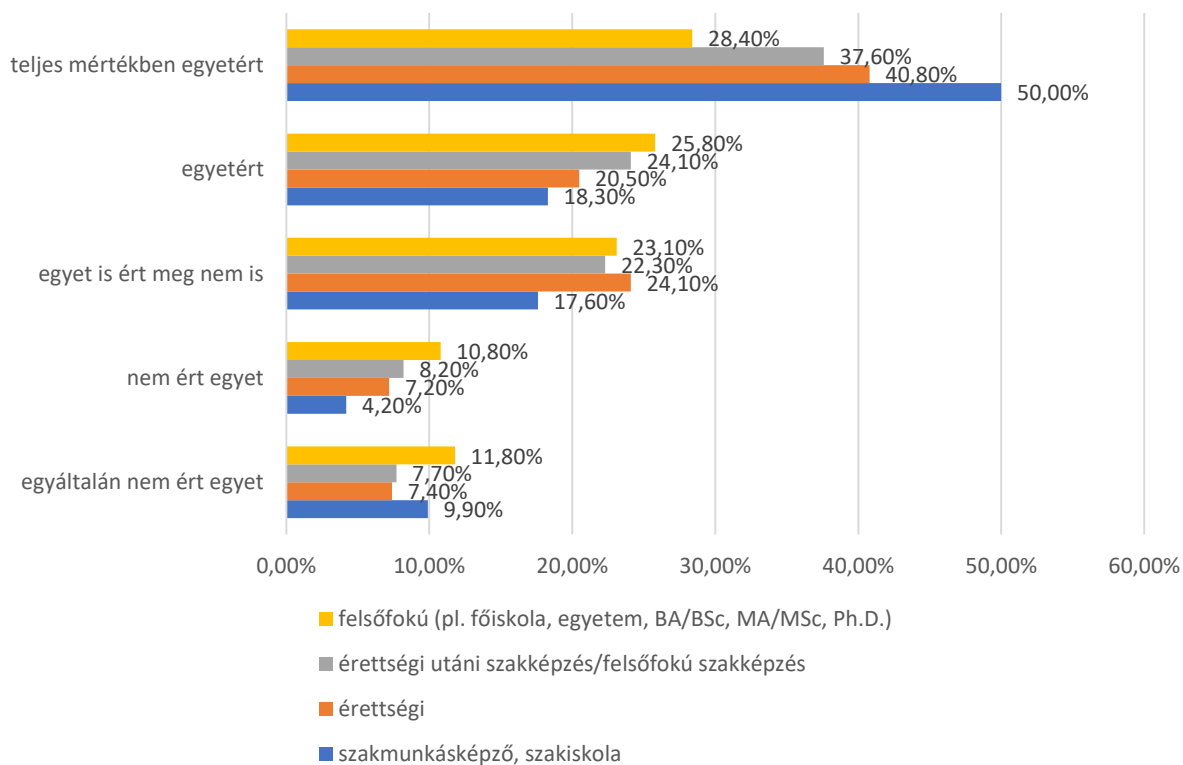
A legfiatalabbak a legbizonytalanabbak ebben a kérdésben, ők adták legnagyobb arányban az „egyet is ért meg nem is” választ, ez a válasz azonban a többi korcsoportban is nagyon magas. Minden korcsoportban megelőzte az „egyáltalán nem ért egyet” a „teljes mértékben egyetért”-et, a 26-40 év közöttiek között kiugró mértékben. A 40 év feletti válaszadók körében egyenletesen oszlanak el a válaszok.

A mintában jelentősen felülreprezentáltak a magasabb végzettségűek, különösen a felsőfokú végzettséggel rendelkezők, és a nyolc általánost vagy kevesebbet végzettek aránya mindössze 1%. Ennek megfelelően az eredmények végzettség szerinti összehasonlítása is csak annak figyelembevételével lehetséges, hogy az alacsony végzettségűekre vonatkozó eredmények inkább jelzésértékűek, mint erős statisztikai eredmények.

Végzettség	Férfi	Nő	Összesen
8 általános vagy kevesebb	2,7%	0,7%	1,0%
szakmunkásképző, szakiskola	11,4%	3,9%	5,2%
érettségi	17,6%	14,0%	14,6%
érettségi utáni szakképzés/felsőfokú szakképzés	20,2%	22,7%	22,3%
felsőfokú (pl. főiskola, egyetem, BA/BSc, MA/MSc, Ph.D.)	48,2%	58,8%	56,9%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%

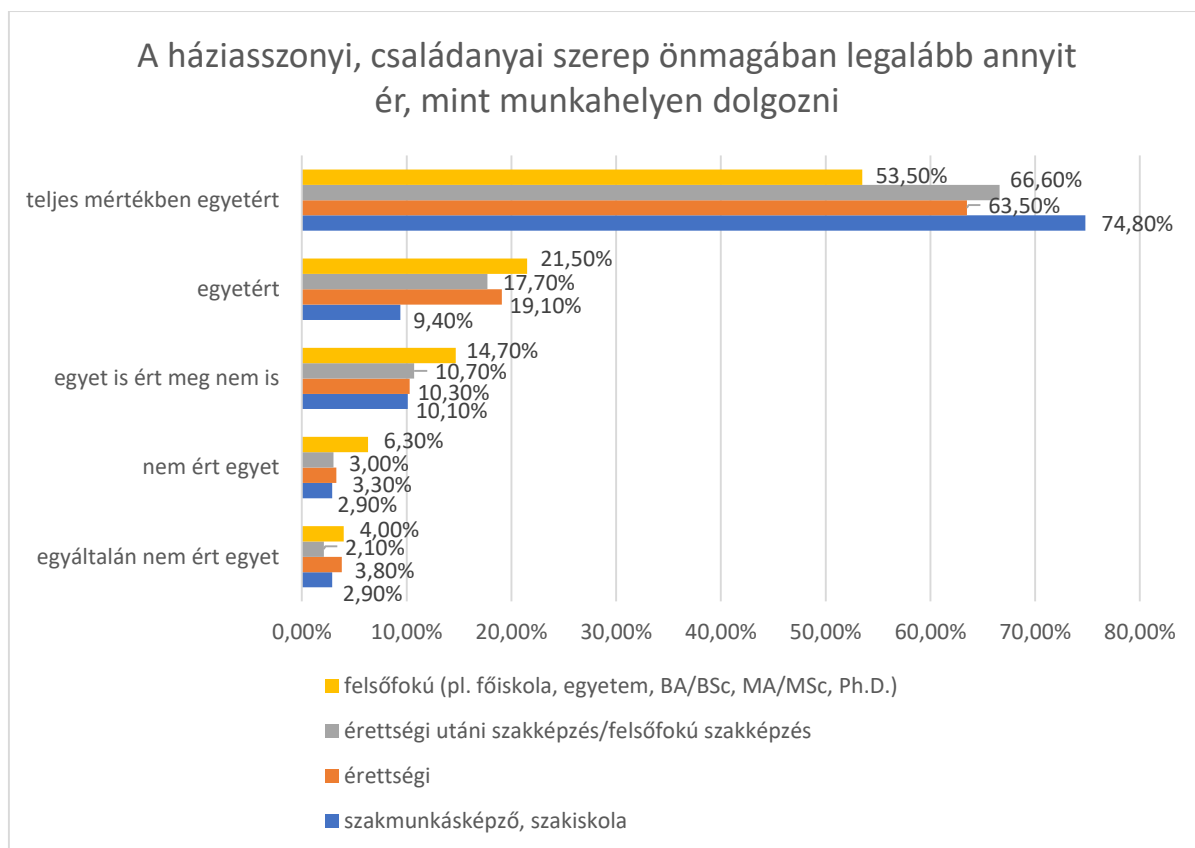
Az 1 és 3 év közötti gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.

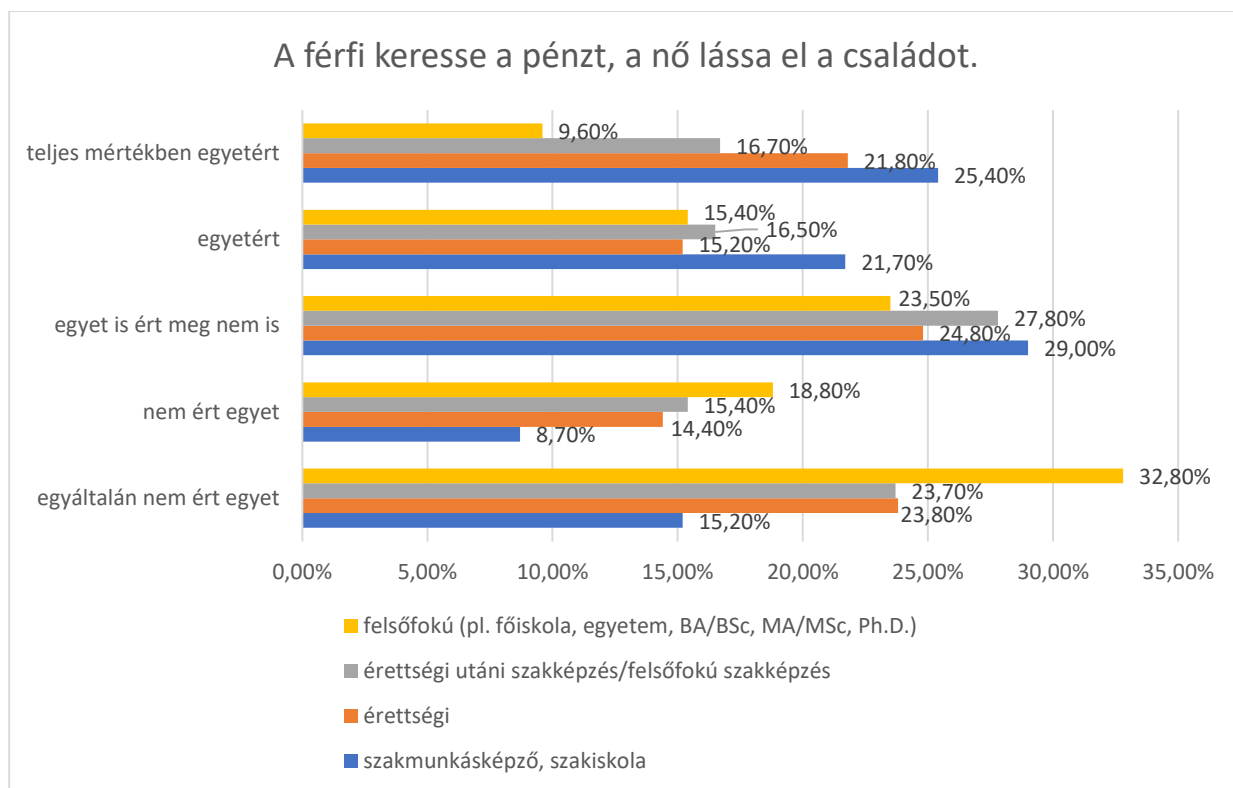
„Teljes mértékben egyetért” választ adott az alacsonyabb végzettségűek jelentős része, míg a felsőfokú végzettségűeknél nem volt ekkora az egyetértés, de még mindig jelentősen meghaladta az elutasítók arányát. A kijelentést teljesen elutasítók közt nincs egyértelmű összefüggés végzettség szerint.

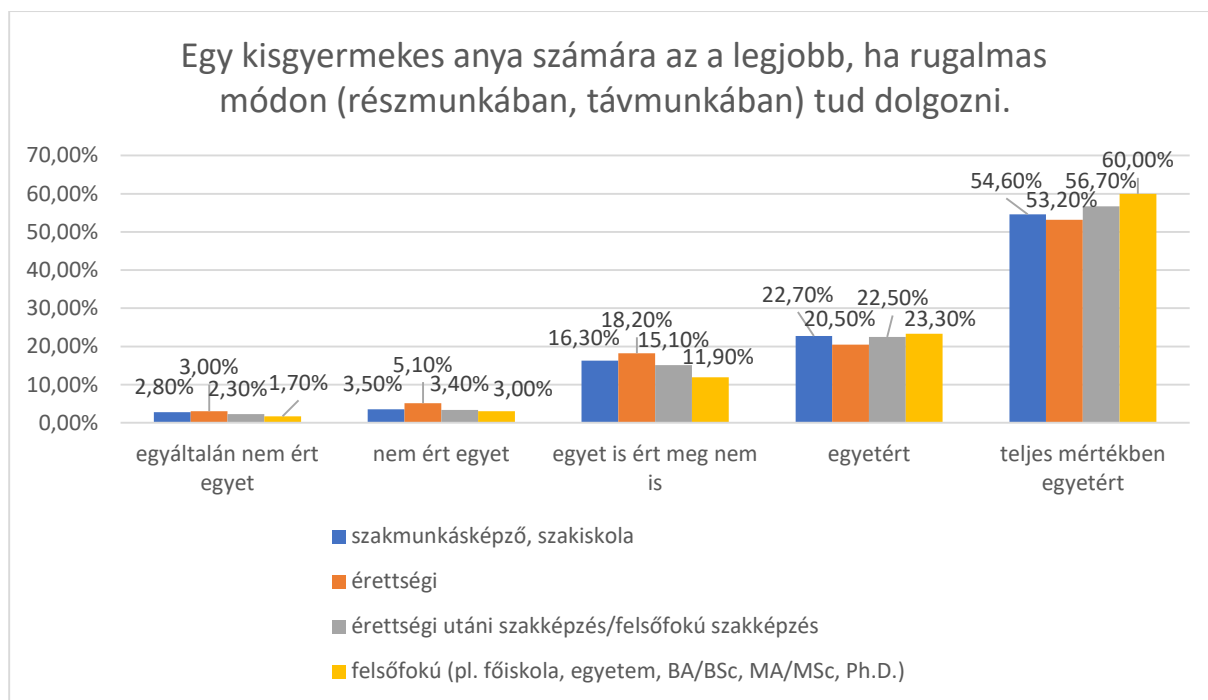
A 3-6 év közötti gyermekre vonatkozó állítás esetén eltűnik a bizonytalanság, egyértelműen minél magasabb a válaszadók iskolai végzettsége, annál inkább utasítják el, hogy a gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik. A felsőfokú végzettségűek támogatják leginkább a 3 év feletti gyermekkel rendelkező anyák munkavállalását.

Az ábrából az látszik, hogy a felsőfokú végzettségűek kevésbé értékelik a családanya szerepkört, bár itt inkább a „munkahelyi dolgozás” magasabbra értékeléséről, így relatív leértékelésről lehet szó.

Minél magasabb a válaszadók iskolai végzettsége, annál kevésbé értenek egyet a fenti állítással. Ugyanakkor minden végzettségi kategóriában meglehetősen magas a bizonytalanok, középő értéket választók aránya, a megkérdezettek közül minden negyedik bizonytalan ebben a kérdésben.

Ebben a kérdésben végzettségtől függetlenül egyetértének a válaszadók. A döntő többség szerint a rugalmas munkavállalás lenne a legjobb egy édesanya számára.

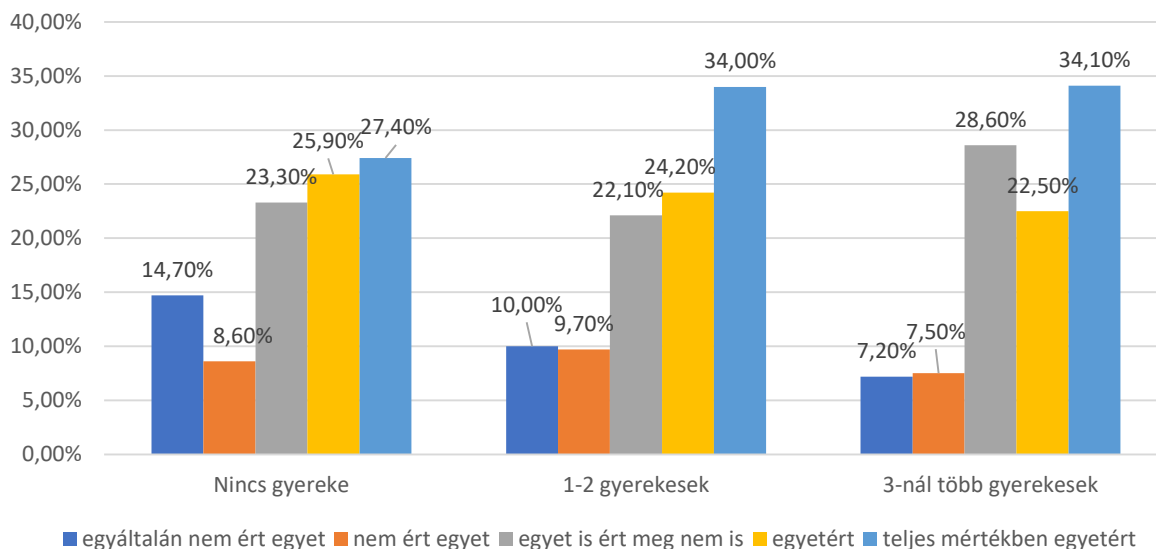
A mintában a kérdésre választ adók közül 9,9% gyermektelen, 77,6%-nak 1 vagy 2 gyermeke van, és 3 vagy több gyermekkel a fennmaradó 12,5% rendelkezik. A gyerekszámba a magzatok is beleszámítanak.

	Gyerekszám	%
Nincs gyereke	279	9,9%
1-2 gyerek	2189	77,6%
3 vagy több gyerek	354	12,5%
Összesen	2822	100,0%

A gyermekek számától függően az alábbiak mutatnak szignifikáns különbségeket:

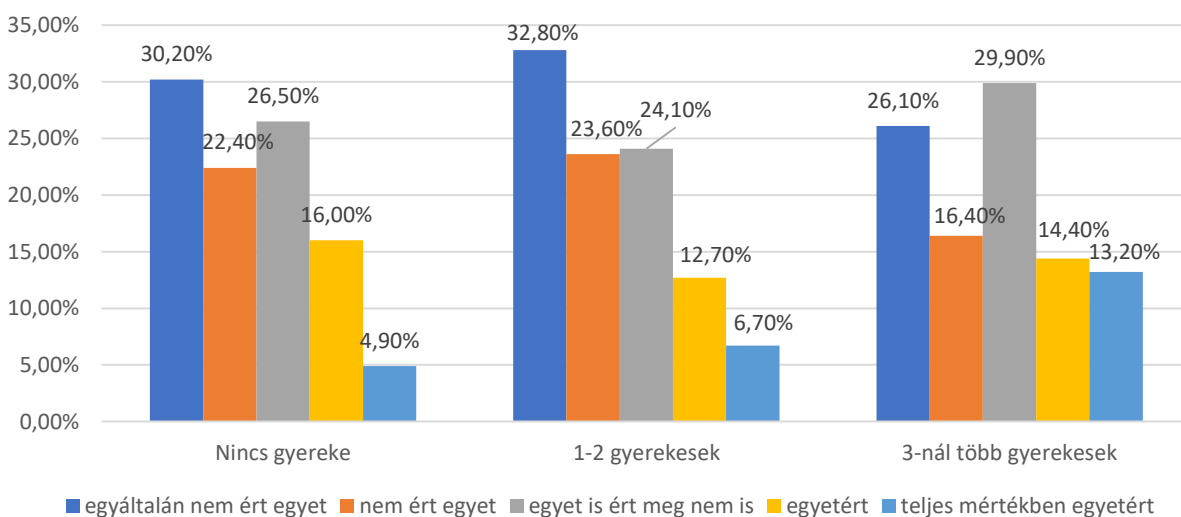

Az 1 és 3 év közötti gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.

A gyermekek inkább egyetértenek azzal, hogy az 1-3 éves gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik, a nagycsaládosok közt kicsit több a bizonytalan.

A 3 és 6 év közötti gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.

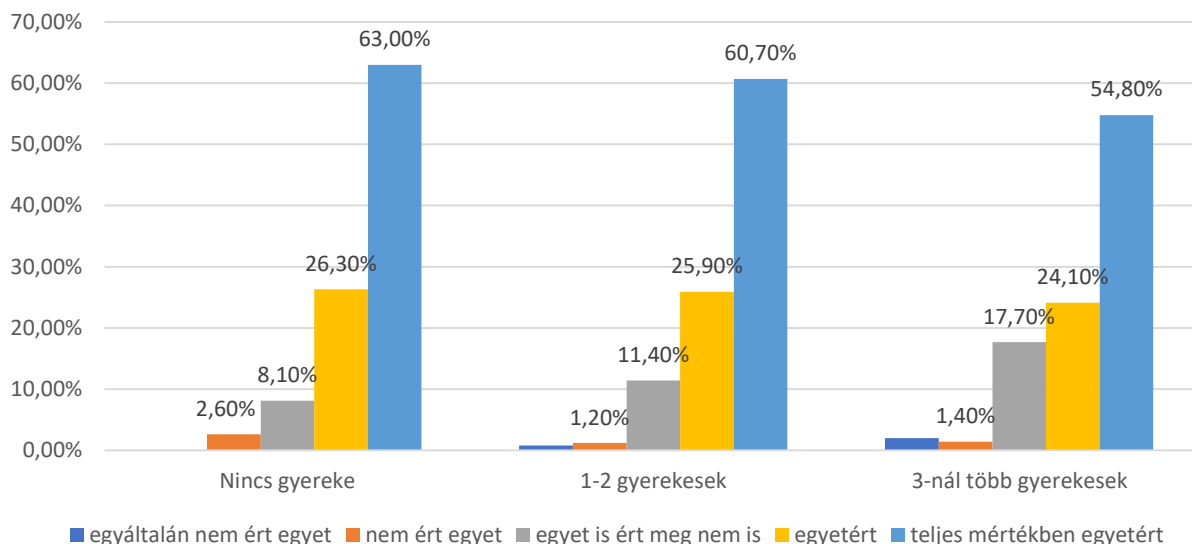
A nagycsaládosok valamennyivel többen értenek egyet azzal, hogy 3-6 éves kor közt sem jó a gyerekeknek, ha az édesanyja dolgozik, de köztük is magas az elutasítók aránya.

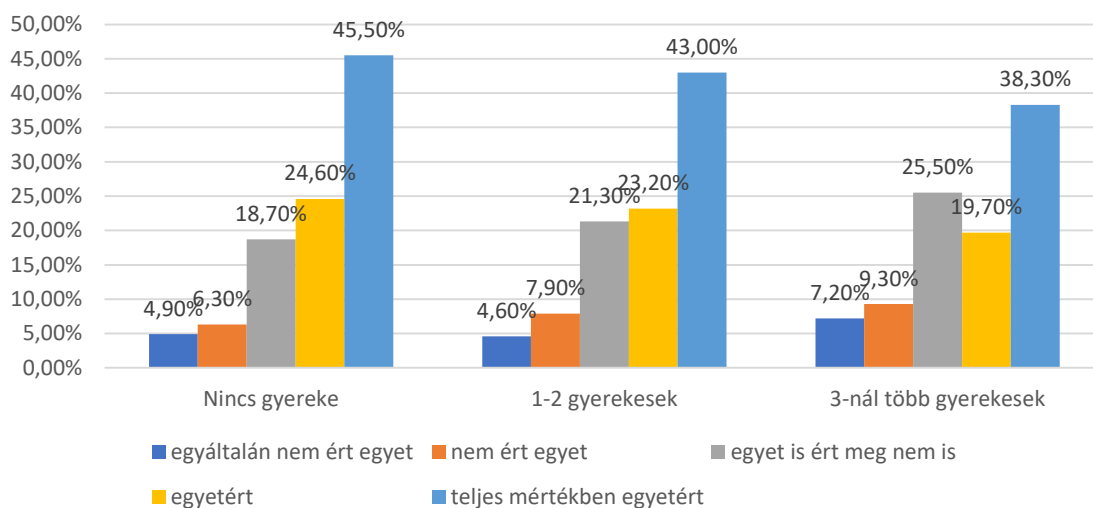
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

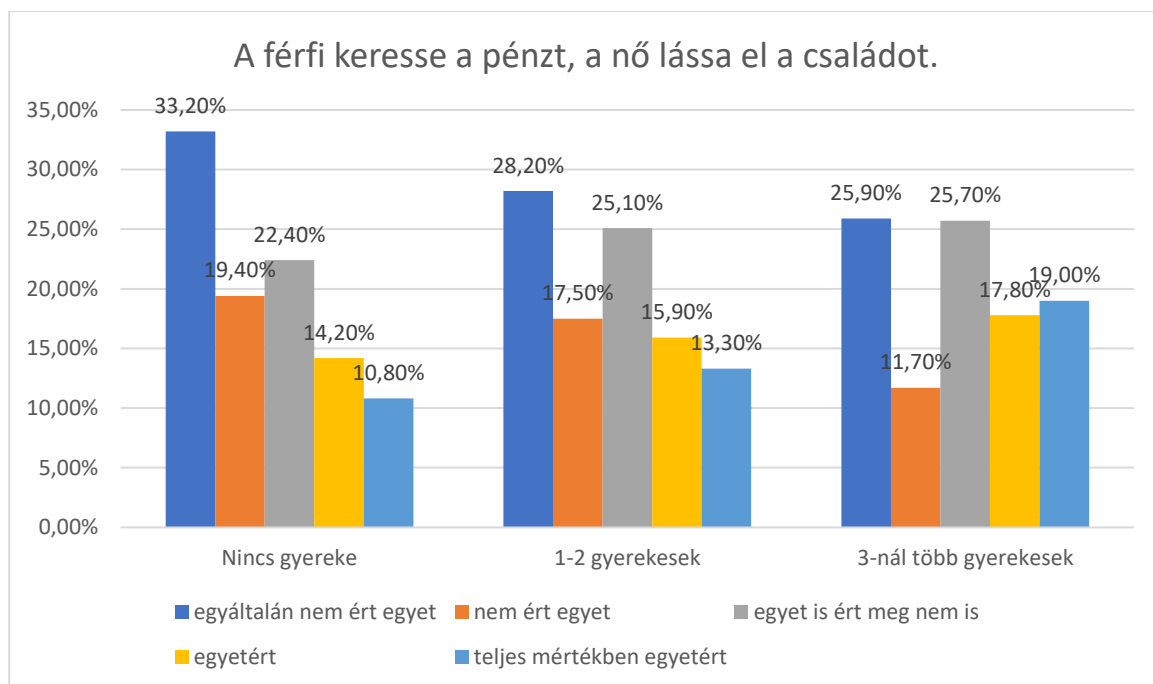
Jó, ha két kereső van egy családban.

Két kereső kell egy családban.

A nagycsaládosok támogatják a legkevésbé, hogy két kereső legyen a családban, bár ennek szükségességét elismerik, a bizonytalanok aránya is köztük a legmagasabb.

Még markánsabban megjelenik a fenti vélemény, a nagycsaládosok támogatják a leginkább a hagyományos munkamegosztást, és a gyermektelenek értenek legkevésbé egyet azzal, hogy a nő ne dolgozzon.

A mintában a Budapestiek és a városban lakók vannak túlsúlyban az országos arányokhoz képest, azonban a többi településtípus esetén is megfelelő számú válasz érkezett az összehasonlításhoz.

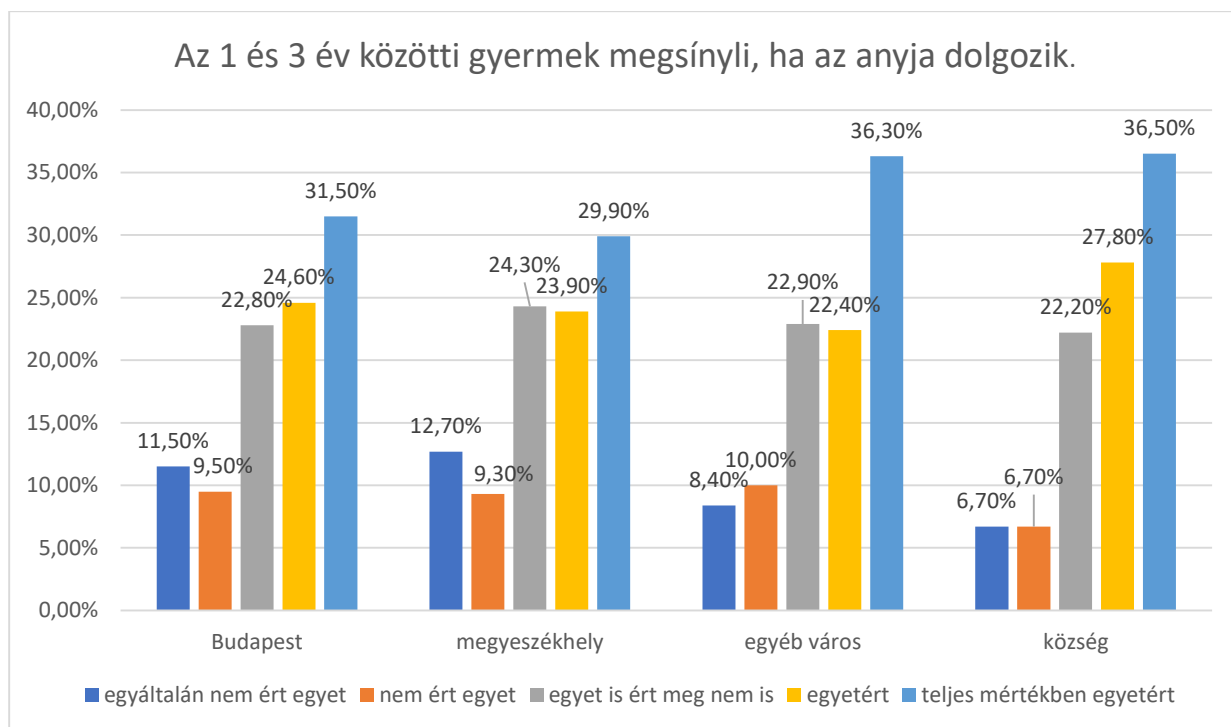
Milyen településen van az Ön állandó lakhelye?			
		db	%
Település típusa	Budapest	1346	47,6
	megyeszékhely	283	10
	egyéb város	842	29,8
	község	357	12,6
Összesen		2828	100

A településtípus szerinti szignifikáns eltérések az alábbi állítások esetén mutatkoznak:

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

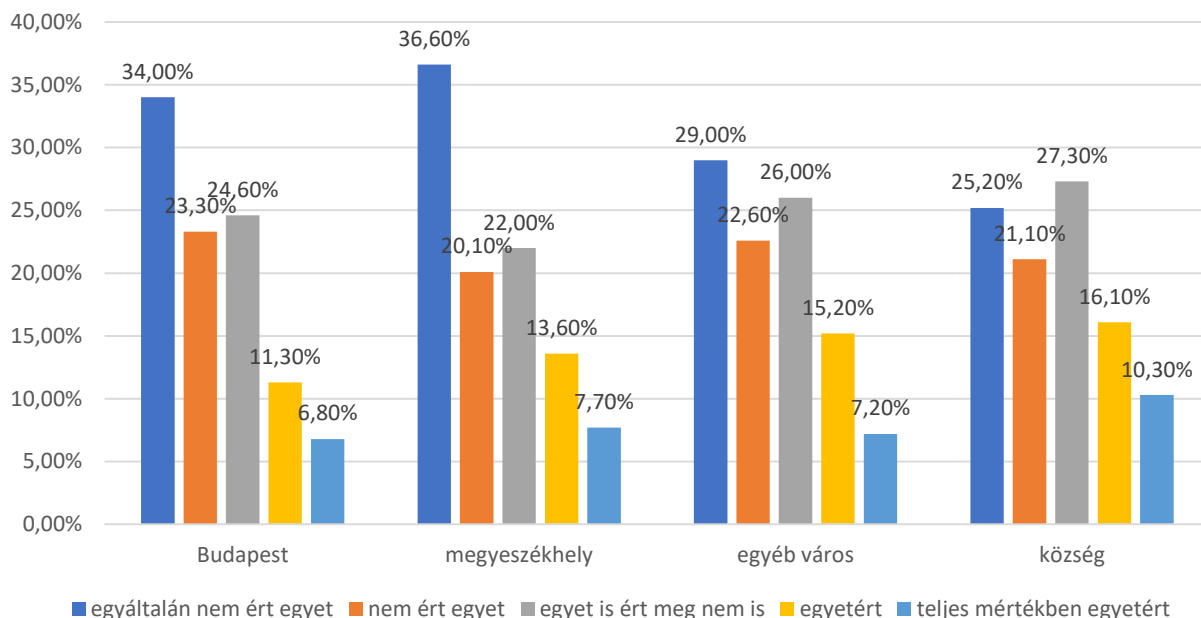
Minél kisebb a település annál kevésbé támogató a hozzáállás az anya munkavállalását illetően mind az 1-3, mind a 3-6 év közötti gyermekek esetén, bár az utóbbi korcsoportnál alapvetően megengedő a válaszadók összességének véleménye.

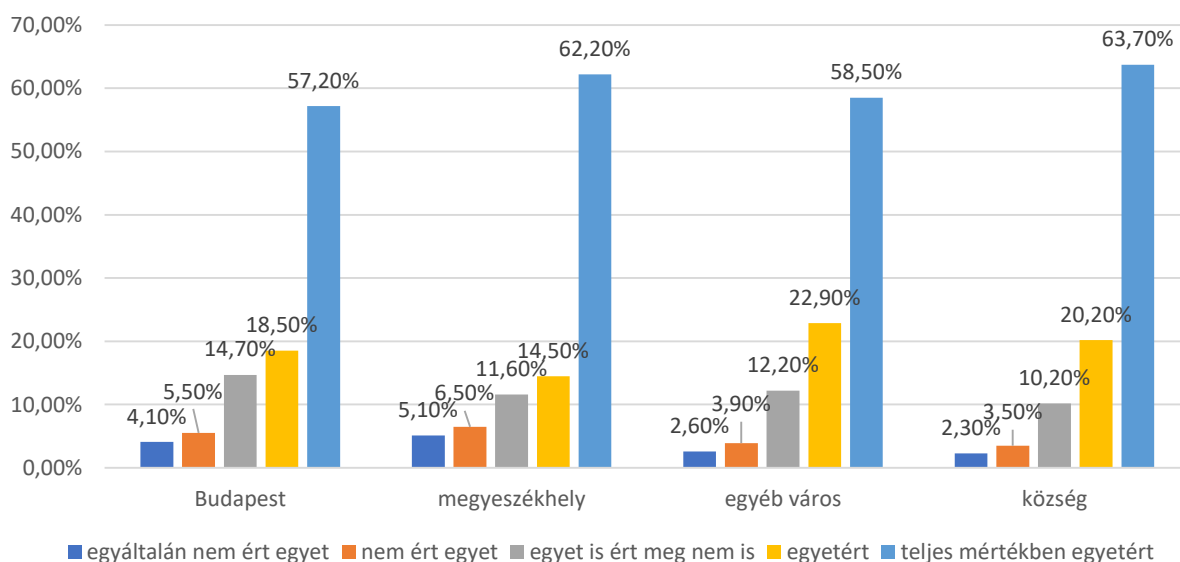
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A 3 és 6 év közötti gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.

A háziasszonyi, családanyai szerep önmagában legalább annyit ér, mint munkahelyen dolgozni.

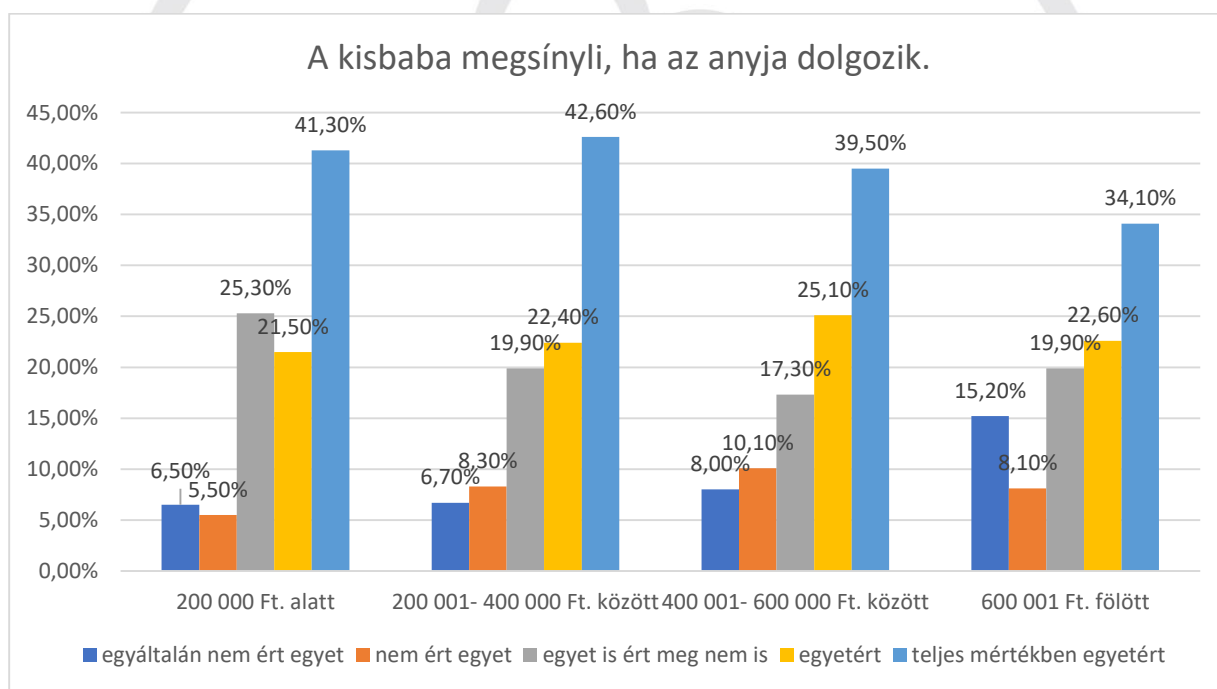
Minél kisebb a település, annál inkább elismerik a családanya szerepet, míg a legnagyobb városokból érkezők kevésbé méltányolják.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A megkérdezettek 85%-a, 2407 személy válaszolt a háztartás jövedelmére vonatkozó kérdésre. Ez alapján legtöbben a 200 ezer-400 ezer forint közötti sávba tartoznak.

Jövedelem kategória	db	%
200 000 Ft. alatt	312	13,0%
200 001- 400 000 Ft. között	1208	50,2%
400 001- 600 000 Ft. között	583	24,2%
600 001 Ft. fölött	304	12,6%
Összesen	2407	100,0%

Jövedelmi szint szerint minden állítás esetében szignifikáns különbséget jeleznek a számítások:

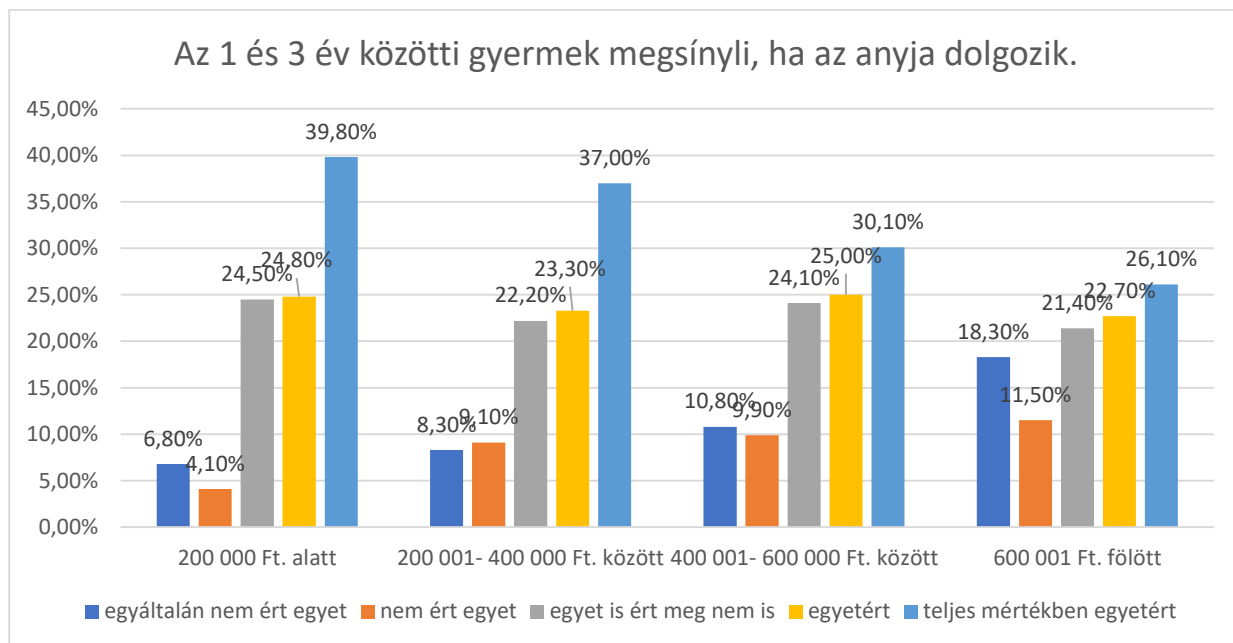
Minél magasabb a család jövedelme, annál kevésbé gondolják, hogy a gyermek megsínyli, ha az anya dolgozik. Igaz ez minden általunk kérdezett gyermek korcsoportjában (csecsemő, kisgyermek, gyermek). Ennek okait is érdemes vizsgálni, pl. mennyiben vesznek igénybe külső segítséget a magasabb jövedelemmel rendelkező családok és adják át a gondozási feladatokat az anyák. Szintén fontos tényező lehet, hogy a magasabb háztartási jövedelem valószínűleg sok

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

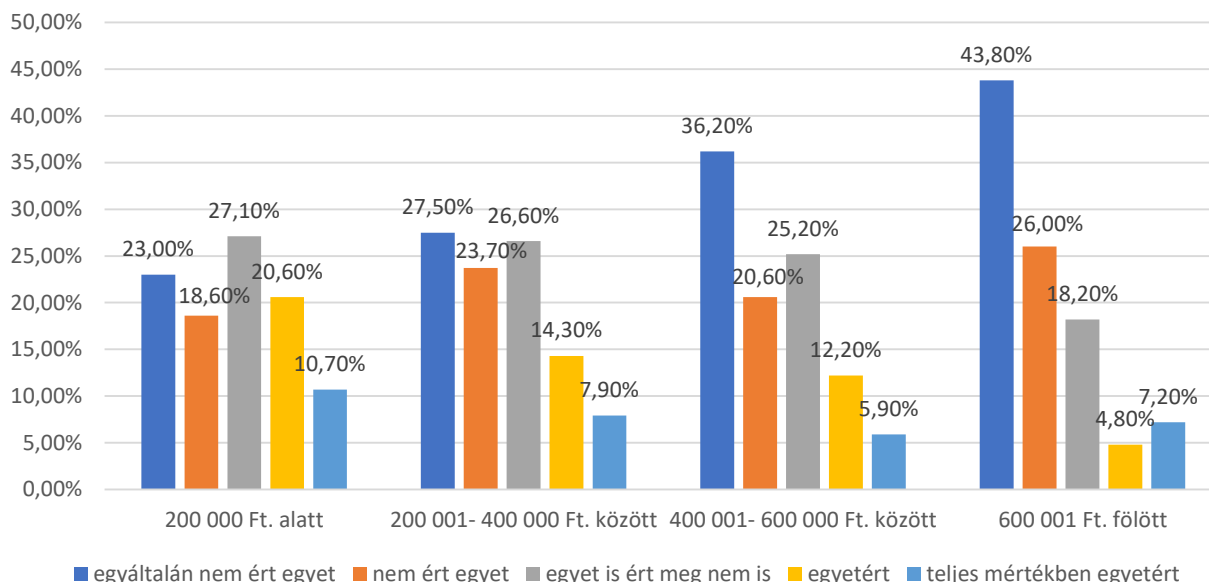
esetben két keresőt jelent a családban, így természetesen pozitívabbnak ítélik meg a saját gyakorlatukat, vagy az ahhoz közelebb eső válaszlehetőségeket.

Az 1-3 éves gyermekek esetében a legmagasabb jövedelemcsoportba tartozók válaszai kiegyensúlyozottab képet mutatnak, a többi jövedelemcsoport esetén továbbra is egyértelmű a többség egyetértése, habár nő a határozatlanok aránya.

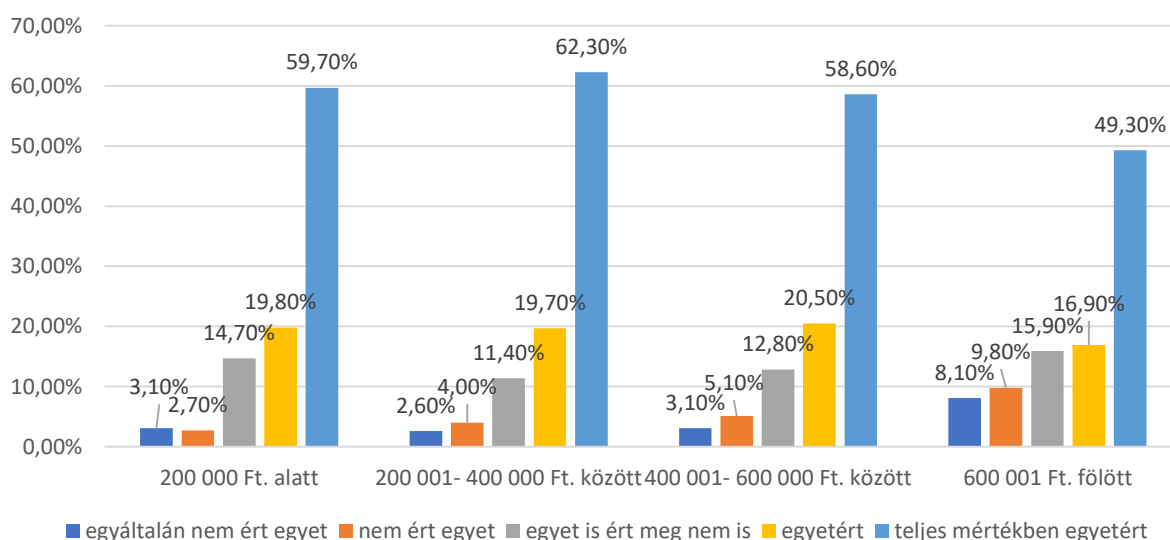

A 3 és 6 év közötti gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.

A 3-6 évesek esetén az egyértelműen elutasítók aránya minden csoportban meghaladja az egyetértőket, itt is megfigyelhető a nagyobb elutasítás a magasabb jövedelem esetén.

A háziasszonyi, családayai szerep önmagában legalább annyit ér, mint munkahelyen dolgozni.

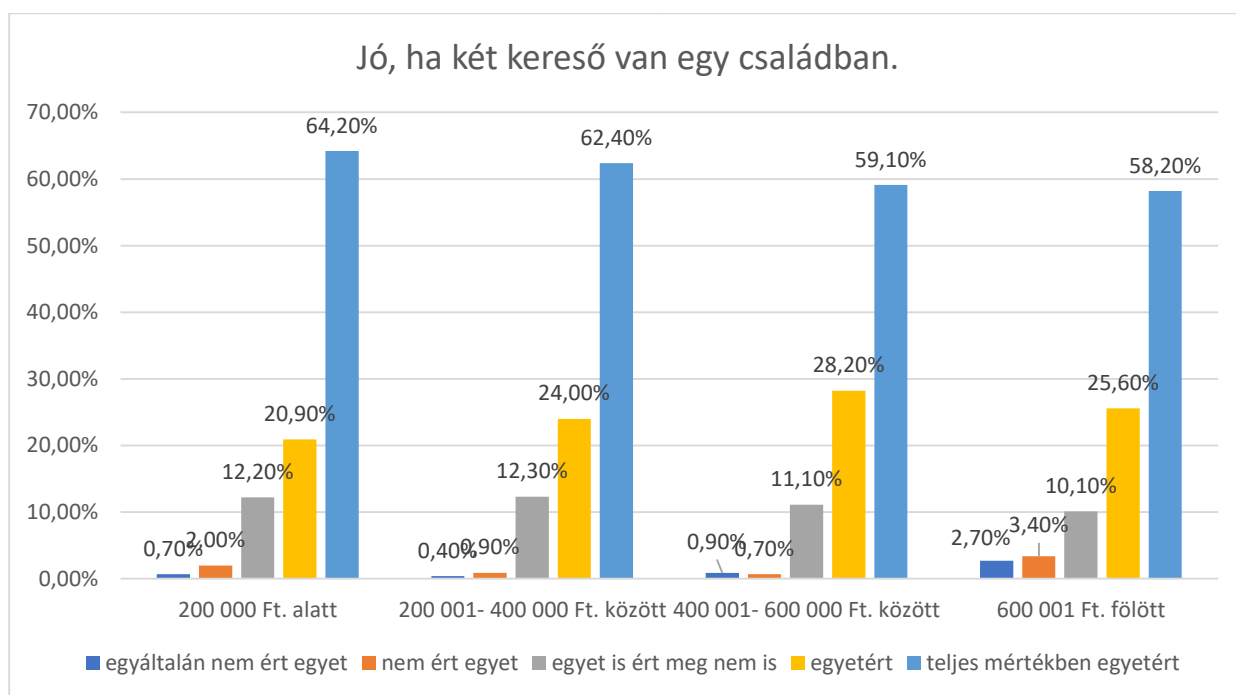

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A fentiekkel összhangban minél magasabb a család jövedelme, annál kevesebbre értékelik a családanyai szerepet. Azonban még a legmagasabb jövedelemcsoportban is csaknem 50% ért egyet az állítással, és minden esetben az egyértelmű, teljes mértékben egyetértők kimagaslóan magasabb arányban jelennek meg. Ez arra utal, hogy ebben a kérdésben jelentős egyetértés van az egész társadalomban.

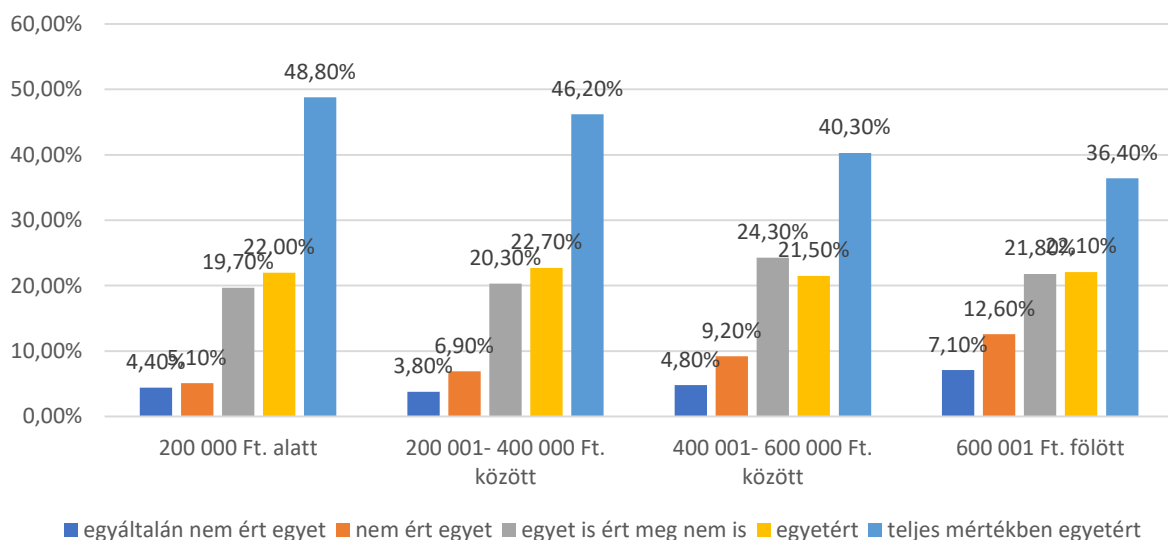
Ugyanakkor a magasabb jövedelműek kevésbé érzik szükségesnek, hogy két kereső legyen a családban, ami némileg ellentmond az anyaszerep vs dolgozó nő szerep támogatásának. Ennek pontos megértése további elemzést igényel, amihez szükség lenne a tényleges keresők számának ismerete a válaszadók esetében.

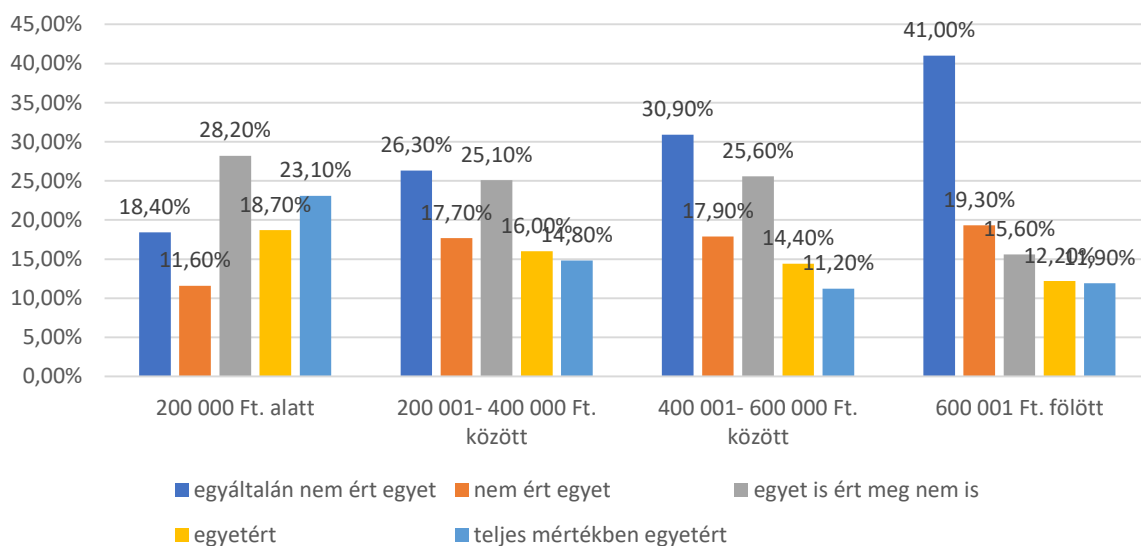
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Két kereső kell egy családban.

A férfi keresse a pénzt, a nő lássa el a családot.

Minél magasabb a család jövedelme, annál kevésbé támogatják azt a nézetet, hogy a nő feladata a család ellátása a férfi pénzkereső feladatával szemben.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Az alábbi összefoglaló táblázat azt mutatja meg, melyek azok a válaszok, ahol szignifikáns eltérés volt a csoportok közt.

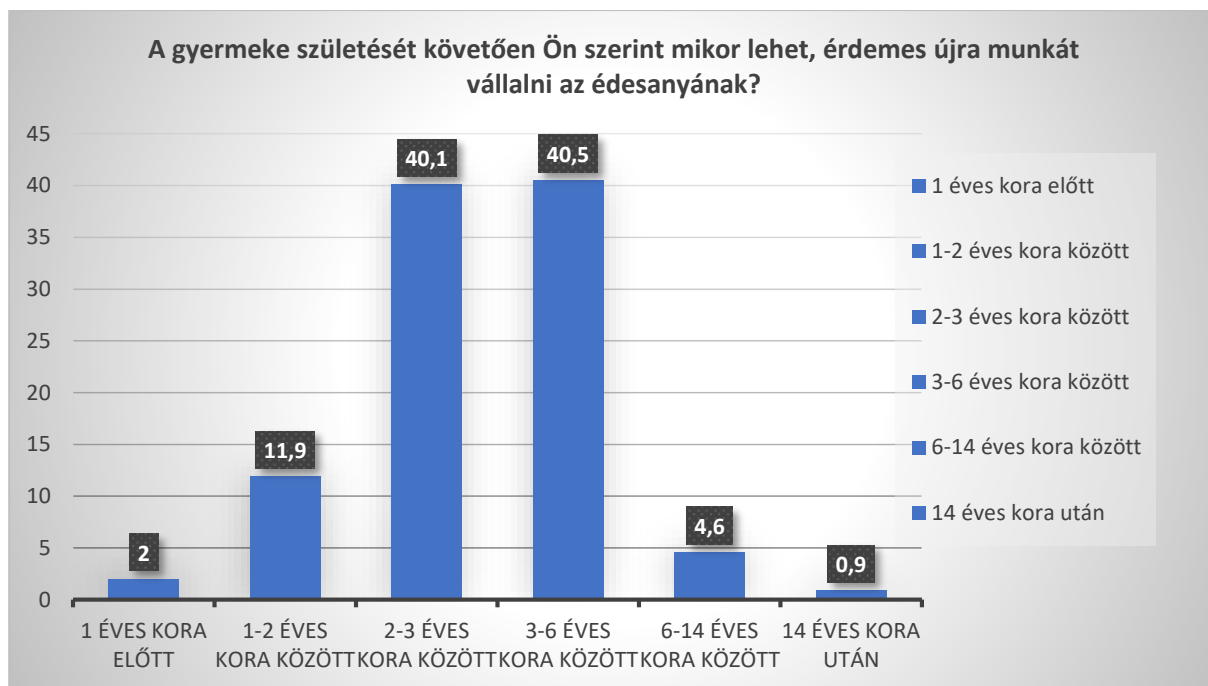
	nemek	életkor	isk végz	gyerekszám	településtípus	jövedelemszint
A kisbaba megsínyli, ha az anyja dolgozik.		sig				sig
Az 1 és 3 év közötti gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.		sig	sig	sig	sig	sig
A 3 és 6 év közötti gyermek megsínyli, ha az anyja dolgozik.	sig	sig	sig	sig	sig	sig
A háziasszonyi, családanyai szerep önmagában legalább annyit ér, mint munkahelyen dolgozni.			*		sig	sig
Jó, ha két kereső van egy családban.	sig			sig		sig
Két kereső kell egy családban.	sig			sig		sig
A férfi keresse a pénzt, a nő lássa el a családot.	sig	sig	*	sig		sig
Egy kisgyermekes anya számára az a legjobb, ha rugalmas módon (részmunkában, távmunkában) tud dolgozni.		*	*			

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Munkavállalás gyermek születése után

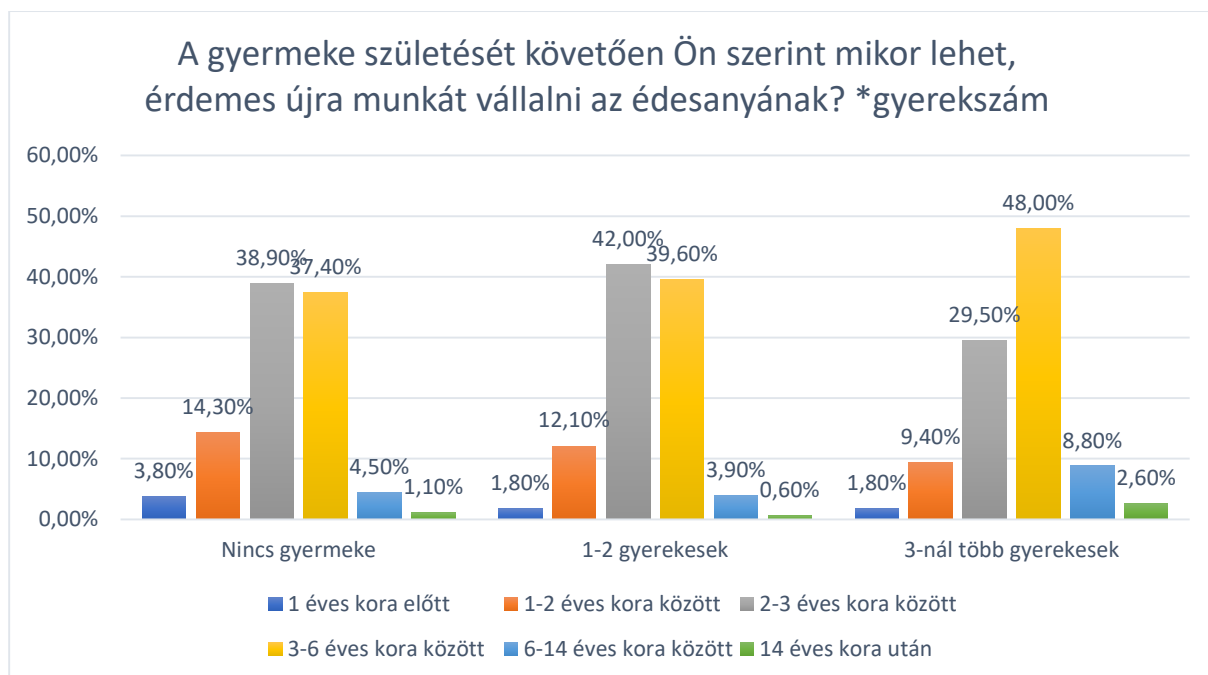

A válaszadók többsége a gyermek 2-6 éves kora közötti időszakban tartja ideálisnak az anya munkába állását. Ugyanannyian jelölték meg a 2-3 éves kor közötti időszakot, amely a GYED lejártát követi, mint az óvodás kort. Az 1 éves kor előtti illetve a 14 éves kor utáni munkavállalás támogatottsága a legalacsonyabb. A nők és a férfiak nem gondolkodnak eltérően ebben a kérdésben, nemek szerint nincs szignifikáns eltérés.

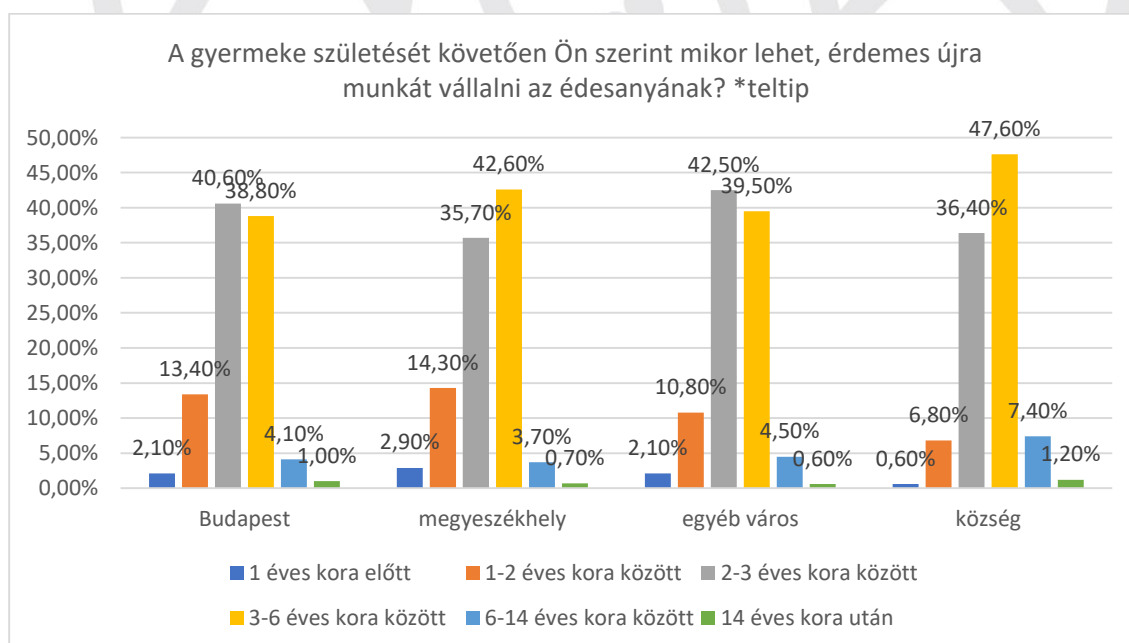

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A nagycsaládosok később vállalnának munkát, az óvodás kort jelölték meg a legtöbben, míg a kevesebb gyermekkel rendelkezők megengedőbbek a korábbi munkába állást illetően. A gyermektelenek közt jelentősen magasabb azoknak az aránya, akik 1 éves kor előtt is elképzelhetőnek tartják. Az ő esetükben azonban csak „elméleti” válaszról van szó, akiknek van már gyermekük, feleannyian támogatják az egészen korai munkavállalást.

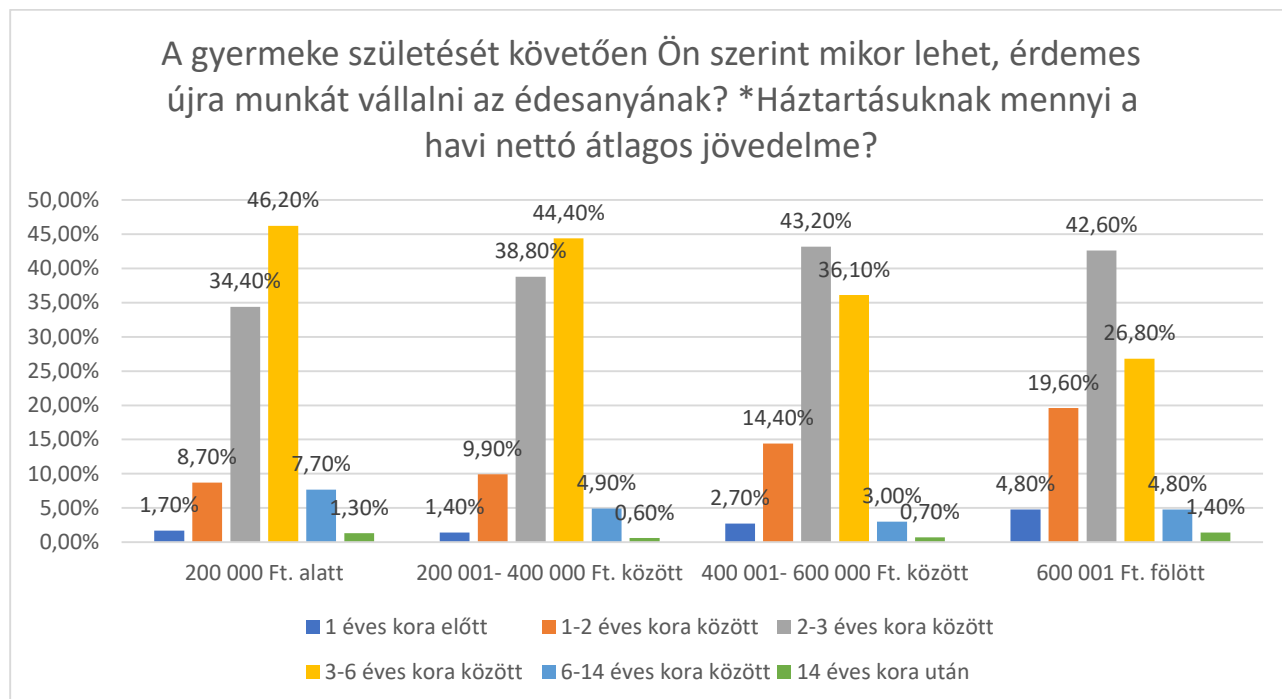

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

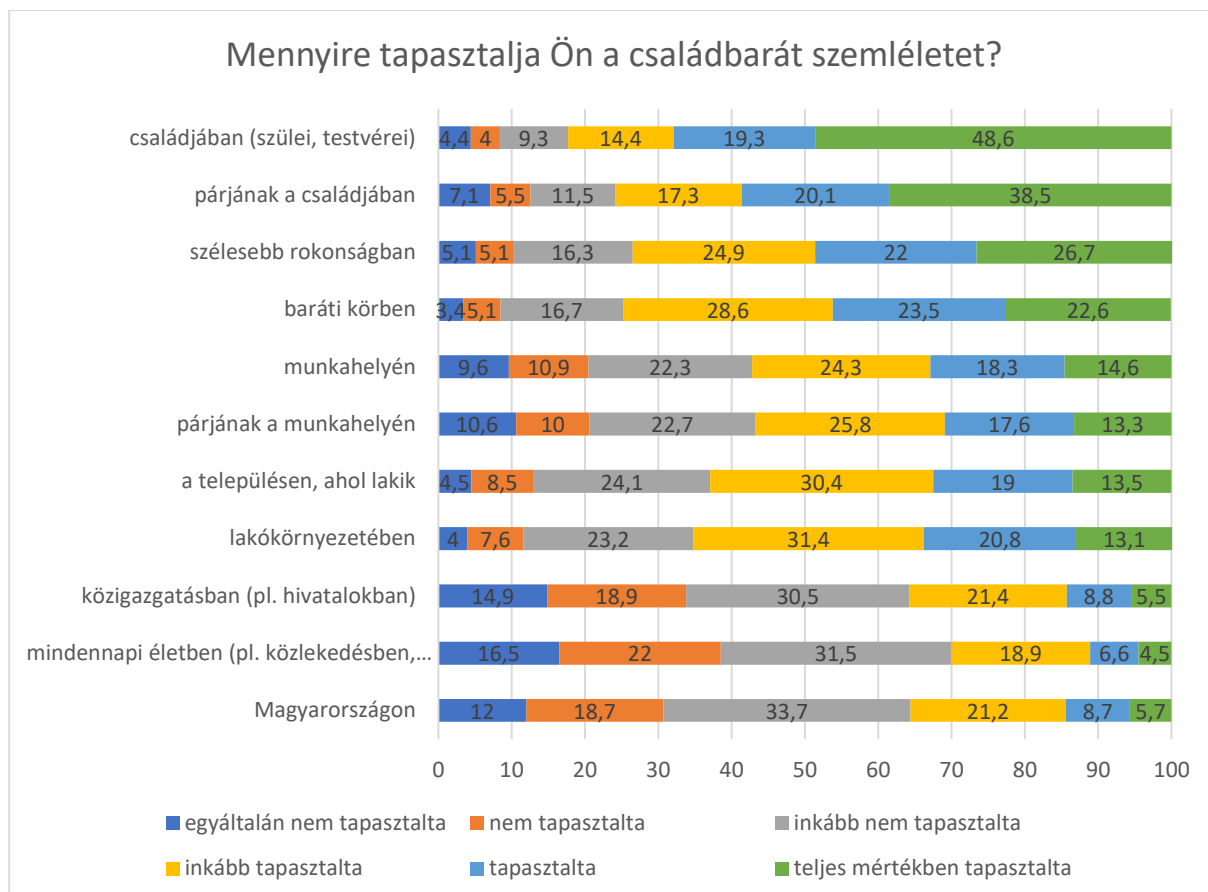
A kisebb településeken és a megyeszékhelyen élők inkább a gyermek óvodás korában tarják megfelelőnek az anya munkába állását.

Minél alacsonyabb a család havi nettó jövedelme, annál inkább a későbbi munkába állást támogatják.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Családbarátság

A válaszadók elsősorban szűkebb családi, baráti környezetükben tapasztalják a családbarát szemléletet, és a távolabbi környezetet kevésbé családbarátnak érzékelik. Legkevésbé a mindennapi élet, a közlekedés, a szolgáltatások kapcsán tapasztalják a családbarát hozzáállást. Általában Magyarországon a válaszadók úgy válaszoltak, hogy nem tapasztalják ezt a szemléletet. Fontos, hogy a kérdésfeltevés során ennek a kérdésnek a pontos értelmezésére nem került sor, így a válaszok nagymértékben az egyéni értelmezéstől függenek.